

3. YouControl — повне досьє на кожну компанію України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://youcontrol.com.ua>

УДК 336.67

Круш В.В.,

ст. викладач кафедри

корпоративних фінансів і контролінгу

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

**Сучасні підходи до аналізу та оцінки фінансових результатів
діяльності підприємств**

В процесі аналізу та оцінки фінансових результатів діяльності суб'єктів бізнесу важливою складовою якісної оцінки стає інформаційна база, тобто вихідні дані для проведення аналізу та оцінки результатів фінансово-господарської діяльності. У сучасних умовах інформаційною базою для аналізу фінансових результатів підприємств та їх рентабельності є: бізнес-план; фінансовий план; форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан); форма 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід); форма 3 «Звіт про рух грошових коштів»; форма 4 «Звіт про власний капітал» (Звіт про зміни у власному капіталі); податкова звітність підприємства; матеріали маркетингових та логістичних досліджень.

Методологічною основою аналізу фінансових результатів в умовах ринкових відносин та, відповідно до дотримання вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, є прийнятна для всіх підприємств, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності, модель їхнього формування і використання. Тому головними завданнями аналізу та оцінки фінансових результатів суб'єктів бізнесу є: систематичний контроль обсягів прибутку, запланованих підприємством; ретроспективний аналіз для виявлення факторів впливу на формування прибутку; аналіз та оцінка ефективності розподілу прибутку; виявлення резервів збільшення прибутку або виявлення можливостей

зменшення збитків; розробка підприємницький управлінських рішень для ефективного використання виявлених резервів.

Фінансовий результат являє собою різницю між доходами та витратами, тобто це приріст або зменшення вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. Український варіант звіту про фінансові результати в усіх суттєвих аспектах відповідає вимогам МСФЗ, тому підходи до аналізу їх однакові. В цілому визнання доходів і витрат у Звіті будується на вимогах П(С)БО 15 “Дохід” та П(С)БО 16 “Витрати”. Ретроспективний загальний аналіз динаміки та структури фінансових результатів дає можливість зрозуміти: тенденції розвитку підприємства (зростання, спад); загальну наявність прибутку (збитку) та внаслідок якого виду діяльності це сталося. Такий аналіз дозволяє встановити проблемні місця фінансово-господарської діяльності підприємства та виявити проблеми, пов’язані з основним видом діяльності бізнесу, що є досить суттєвим для інвестора, керівництва та власників бізнесу. Проте, однієї лише інформації Звіту про прибутки (збитки) підприємства недостатньо для якісного аналізу фінансових результатів, тому у практичній діяльності підприємств використовуються: аналіз доходів і витрат окремо від операційної та неопераційної діяльності; інформація про структуру конкретної групи доходів та/або витрат, інформаційною базою яких є примітки до фінансової звітності, дані по рахунках бухгалтерського обліку.

Одержання бажаного фінансового результату підприємства залежить від трьох складових: обсягу реалізації, планової ціни на одинцю продукції (робіт, послуг) та витрат на виробництво та реалізації продукції (робіт, послуг), такий взаємозв’язок визначається у процесі операційного аналізу, який має назву «Витрати-Обсяг-Прибуток». Метою цього методу аналізу є пошук можливостей максимізації прибутку шляхом вибору найоптимальнішого поєднання обсягу змінних та постійних витрат [1].

Окрім традиційних математико-статистичних методів дослідження фінансових результатів Ярш П. М. і Касьянова Ю. В. у своїй науковій роботі

виділяють економічні методи, методи економічної кібернетики й оптимального програмування, методи дослідження операцій і теорії прийняття рішень. Для глибокої оцінки фінансових результатів і точнішого обґрунтування рекомендацій для покращення роботи підприємства також використовується CVR-аналіз і концепція фінансового важеля. Однак згідно з їх дослідженням, не всі з перерахованих методів можуть знайти безпосереднє застосування в рамках фінансового аналізу, оскільки для ефективного проведення аналізу треба спиратися тільки на основні фінансові інструменти. Досить актуальна та цікава інформація щодо методичних підходів аналізу фінансових результатів присутня у роботі Чмутової В. П. Наукова новизна дослідження в її роботі базується на використанні нової методики розрахунку рентабельності. Вона пропонує формувати фінансові показники діяльності підприємства на основі розрахунку рівня рентабельності за чистим грошовим потоком [3].

У процесі здійснення фінансового аналізу та оцінки результатів діяльності підприємства необхідно враховувати, що їх обсяг значною мірою залежить від облікової політики підприємства. Сучасне нормативно-правове забезпечення ведення бізнесу надає право суб'єктам бізнесу самостійно обирати деякі методи обліку, що здатні істотно впливати на формування фінансових результатів підприємств. Нині чинні нормативні-правові документи допускають такі методи регулювання прибутку суб'єктом господарювання: зміна вартісних меж віднесення необоротних активів, що спричиняє зміну суми поточних витрат і прибутку у зв'язку з різними способами віднесення їх на витрати; зміна методу переоцінки основних виробничих засобів шляхом індексації первісної вартості (від обраного методу переоцінки основних виробничих засобів залежать розмір додаткового капіталу, сума амортизаційних відрахувань, що впливають на величину фінансового результату та на зміни обсягу власного капіталу підприємства); можливість використання різних методів нарахування амортизації активної частини необоротних активів, що також призводить до можливості, за потреби, відображати у фінансовій звітності збільшення/зменшення собівартості продукції, що безпосередньо впливає на

фінансовий результат від операційної діяльності підприємства; зміна методу визначення прибутку від реалізації продукції (на момент відвантаження продукції або момент її оплати). Тому варто зазначити, що облікова політика, сформована керівними структурами підприємства, відкриває великі можливості для вибору законодавчо дозволених методів та прийомів, які дозволяють радикально змінювати відображення фінансових результатів у звітності підприємства та при оцінці фінансового стану бізнесу.

Для створення належного забезпечення гармонізації бухгалтерського обліку доходів з міжнародними стандартами необхідна розробка системи заходів щодо створення кожним суб'єктом бізнесу власної системи фінансових індикаторів задля якісного аналізу та оцінки фінансових результатів діяльності з урахуванням особливості ведення бізнесу: організаційно-правової форми, життєвого циклу компанії, особливостей операційного і фінансового циклу підприємницької діяльності. Разом з цим, необхідним є поліпшення правових засад регулювання бухгалтерського обліку і фінансової звітності; визначення нових методичних підходів до бухгалтерського обліку доходів та витрат; удосконалення організаційних аспектів регулювання та ведення бізнесу з урахуванням вітчизняних особливостей здійснення підприємницької діяльності.

Список використаних джерел:

1. Фінансовий менеджмент. Практикум :навч. посібник / Л. Д. Буряк, М. Д. Білик, О. М. Грицино та ін.; за заг. ред. А. М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2015.
2. Ле Х. Ф. Методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства / Х. Ф. Ле // Науковий журнал.-ХНЕУ.—2013.— С. 127—129.
3. Онищенко В. Аналіз фінансових результатів підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу : - https://www.golovbukh.ua/article/7128-analz-fnansovih-rezultatv-dyálnost-pdprimstva?ustp=W&btx=6839573#anc_1